

njegovo pozornost; kajti spomnil se je, da je zjutraj mesila testo za špehovko.

Napeto je sedaj sledil dogodkom na njivi: kako so ob njenem prihodu žanjice odlagale srpe in v krogu sedale na strnišče; kako je v njihovo sredo postavila košaro, iz katere se je, ko je prtič odgrnila, prikazala kakor rešeto velika, rumena potica; in glej! vsaka si je je odrezala debel kos in ga nesla k ustom.

Ob tem pogledu mu je kar zadišalo po špehovki. Neznansko se mu je je zljubilo. Hkrati ga je pa zaskrbelo: »Ali naj za mene nič ne ostane!«

Jožko je bil pa predober dušeslovec, da bi ne bil izrabil njegove zdvojenosti. »No Tonček, ali se vdaš?« mu je zaklical.

Ta pa ujedljivo: »Le imejta svoj zanič mlin! Špehovka je stokrat boljša.« Nato je pa skočil iz rečišča ter stekel k žanjicam na njivo. —

Jožkova in Jakčeva zmaga je bila sicer popolna; ni pa bilo popolno njuno veselje nad njo. Kalila ga je zavist do Tončka. »On ima špehovko, midva pa ne!« ju je grizlo. Pa tudi v očeh malih Glinjanov in Kamenčanov nista z njo kdovekaj pridobila. »Saj nista zmagala Jožko in Jakec!« so govorili. »Zmagala je — Vrbanova špehovka.«

Jugoslavija in njene sosede.

Dr. Roman Savnik.

7. Italija.

Naša največja soseda je Italija. Z njo nas večinoma spaja vodovje Jadranskega morja, dočim je italijansko-jugoslovenska kopna meja sorazmerno kratka. Ta drži od Sušaka preko naših kraških pečin in Julijskih Alp na Karavanke. Italija ima izredno ugodne prirodne meje. Na severu jo deli od ostale Evrope mogočen gorski venec Alp, dočim jo povsod drugod obliva morje.

Pokrajinski značaj države je prav mnogovrsten. V severni Italiji se razprostira veliko nižavje, nekdam zaliv Jadranskega morja, ki so ga reke sčasoma zasule s svojimi naplavami. Še danes postaja nižina vedno večja. Jadransko primorje zasipa najdaljša italijanska reka Pad, ki nosi s seboj mnogo peska in blata. Kalna in opasna je ta reka, prav taki so tudi njeni alpski pritoki, zato je primorano ondotno prebivalstvo biti vedno budno na straži. Leta in leta čistijo strugo s stroji ter utrjujejo in dvigajo obrežne nasipe, da jim voda ne odnese domačega krova; kajti vedno višje teče Pad stisnjen med nasipe, marsikje leži njegova gladina v višini zvonika sosednje cerkve. V premnogih prekopih so izpeljali vodo po vsej nižini in ker vlada povsod dokaj ugodno podnebje, je severna Italija rodovitna poljana, na kateri se v nedogled razprostirajo koruzna, rižna in pšenična polja, ki jih mestoma prekinjajo le gaji pritlikavega drevja, zlasti dehtečih oleandrov in akacij, ter vinske gorice.

V ostalem zavzema Italija Apeninski polotok, po katerem se vije Apeninsko gorovje. Čeprav se dviga mestoma do višine Triglava, vendar ga ne krijejo nikjer snežišča in ledeniki. Pusto in skalovito je to gorovje, kajti žareče sonce ne dovoljuje rasti zelenju. S pobočij hite krajše reke, noseč s seboj pesek in kamenje, liki hudourniki, ki poleti skoro povsem usahnejo.

Vendar je gorovje lahko prehodno. Polotok ima manjše nižine le ob morju, tu pa poteka ravno obrežje, ki je često proslulo zaradi malarije. Ogromne vsote denarja je že izdala država za pobijanje te bolezni. Zadnji čas se bori proti malariji predvsem šolska mladina. Pod vodstvom učiteljev popravlja po deželi mreže proti komarjem, nosilcem malarije, vliva olje v stoječe vode in razdeljuje kmetom brezplačno zdravilo kinin. Uspehi so že prav vidni, vendar bo preteklo še precej časa, predno bo ta bolezen povsod zatrta. Po srednji in južni Italiji goje največ južno sadje in vino. Italija je glede pridelka vina takoj za Francijo druga država na svetu. Živinoreja je manj razvita. Govedo rede le bolj na severu, drugod pa prevladujejo ovce, osli in mule. Rudno bogastvo ni baš znatno. Pridobivajo sicer precej železa, žvepla in soli, skoro docela pa manjka državi premoga. Zato izrablja italijanska industrija vodne sile, kjer pa teh primanjkuje, je država prisiljena uvažati premog.

Trg Sv. Petra v Rimu

Svetoven sloves uživa italijanski marmor. Lomljenje marmorja zahteva izrednega truda. Okoli 20.000 ljudi je zaposlenih v kamnolomih; marsikaterega kosa blestečega marmorja se drži kri ubitega delavca. Marmor daje Italiji neizbrisni pečat. Brez njega bi ne bilo krasnih marmornatih mest, ki so jih gradili stari Rimljani, bi Italija ne bila najvažnejša dežela na svetu na polju kiparstva in stavbarstva. Italijani so kot nekdanj Rimljani tudi pravi mojstri v gradnji cest. Baš zadnja leta grade širom države krasne široke ceste, zavedajoč se vse večjega pomena avtomobilskega prometa.

Italija je dežela potresov in vulkanov. Skoro vsako leto vznemiri prebivalce potres, ki povzroči večje ali manjše razdejanje. Najbolj znani vulkan je Vezuv, ki je deloval zadnjikrat pred tremi leti. Največje gorje je povzročil pred skoraj 2000 leti, ko je zasul več rimskih mest, med njimi cvetoče Pompeje. Na otoku Siciliji je mnogo višji vulkan Etna.

Italija je sicer le malo večja od Jugoslavije, vendar poseduje tudi kolonije, ki zavzemajo devetkratno ploskev naše države. Razprostirajo se večinoma v Afriki, vendar so le redko naseljene. Nasprotno je Italija sama med najbolj gosto naseljenimi državami v Evropi. Šteje 42 milijonov prebivalcev. Ti so večinoma Italijani, vendar prebiva na sklenjenem ozemlju nad pol milijona naših rojakov in v Alpah tudi precej Nemcev. Italijani sami so si prav različni. Na severu so bolj svetlolasi in postavni, na jugu manjše postave in bolj temnopolti, prav zelo slični prebivalcem sosednje Afrike. Znana je njihova skromnost in razigranost. V tem pogledu prednjačijo Neapolitanci (prebivalci Neapla), ki ljubijo sladko brezdelje in nimajo nikakega poželjenja, zato pa tudi ne cenijo vrednote dela. Zadovoljni so z makaroni, svojo nacionalno jedjo, obenem pa so tako ponosni na lepoto svojega mesta, ki leži ob krasnem zalivu na vzhodu Vezuva, da so prepričani, imeti vso pra-

vico denarno tujce izkoriščati kar se le da. Kot pa je skromno življenje Italijana, tako je draga njegova smrt. Pokopi se vrše z največjim sijajem; italijanska pokopališča so krasno urejena kot nobena druga na svetu.

Glavno mesto države je Rim, ki šteje 1 milijon prebivalcev. Mesto se naglo razvija. Med krasnimi modernimi palačami stoje častitljivi spomeniki iz slavne rimske dobe, nad 300 cerkva pa opozarja, da je mesto tudi kot središče katoličanov imelo slavno preteklost. Le šest ur hoda leži Rim od morja in vendar ni to imelo nanj nikdar privlačne sile. Šele zadnja leta se razvija Rim v smeri proti svojemu morskemu pristanišču Astiji, ki ga mrzlično preurejajo. Tja drži zdaj posebna železnica in avtomobilska cesta in na tisoče rimskih meščanov, ki niso preje v življenju še nikdar videli morja, se hiti danes pogosto hladit na morsko obrežje. Kot nekdanj slavne Benetke, tako se tudi Italija zaveda pomena morja. Tudi mi ga posedujemo, zato nam je naše sicer siromašno in skromno primorje najdragocenejše, kar imamo.

Kresnica Krasotica.

Vinko Bifenc.

(Pravljičen prizor iz kresne noči.)

Nastopijo: Kresnica Krasotica, ženin Svetlin, Knez Kres, prva, druga, tretja Lučka, godec Muren, Kresnice, zbor murnov, sova-čarovnica Uhu.

(Svetla mesečna noč bdi nad pokošenim travnikom. Mimo pelje pot, ob njej raste grmovje, tuintam kako drevo. Nad travnikom plešejo Kresnice, murni se oglašajo med grmovjem. Iz daljave prihaja glas sove Uhu:

Uhu-hu, uhu-hu,
Kres je tu. Kres je tu!
To bo ples, to bo ples,
ki ga bo zaplesal Kres!
Uhu-hu, uhu-hu!

Godec Muren (med grmovjem):

Poslušajte zdaj,
bratci in sestrice:
kresni dirindaj
prirede kresnice.
Sem prihaja Kres,
mladi, zali knez;
en, dva, tri —
zaigrajmo vsi!

(Murni zagodejo veselo poskočnico. Pride knez Kres, ves v cvetju, zadovoljno se smehljajoč. Spremljajo ga tri kresnice Lučke. Murni utihnejo.)

Prva Lučka.

Naš presvetli gospodar,
na plesišče smo prispeli.